

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglasa
se sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Dvojni idejni tok

V procesu družnosti se vselej javita dva različna tako človeškega duha: prvi ureja socialno življenje z zakonom sile, drugi se podreja zakonu življenja, resničnosti, stvarnosti in sloni na prostovoljnosti. Na načelu sile je zgrajena država, ki se v vsakem slučaju polasti ljudi na izvestnem teritoriju; vse ostale organizacije so prostovoljna družnost v obrambo takih in drugačnih interesov.

Notranja ureditev države zavisi od njene ustave, od upravne oblike, ki je bistveno dvojna: demokratična ali diktatorska. Vsaka od teh ima svoj svetovni nazor, svoja načela.

„Demokratična“ država sloni na osnovnih problemih vsake politike, t. j. da ureja razmerje med posameznim državljanom in organizirano družbo po svojstvenih načelih. Pred vsem proži poedince čim večjo svobodo. V tem je minimum ali najmanjši del sile, ki jo nad njim država izvaja, a istočasno tudi možnost, da posameznik sodeluje pri uveljavljanju te sile. Rekli bi torej, da je posameznik (državljan) toliko sproščen, da more prosto prispevati državi svoje sodelovanje. Tako pomeni demokratična državna oblika avtonomijo. Nasprotje tej demokratični, avtonomiji, je heteronomija, ki sili poedince v dejavnost. Demokracija kake države pa ne zavisi le od načina njenega nastanka, ampak še bolj od vsebine njene ureditve. Tako je kaka konkretna ureditev države demokratična po svojem postanku, ne pa po svoji težnji in duhu. Vsebinsa nosi demokratični značaj šele takrat, ko odgovarja načelu enakopravnosti državljanov. Temeljni načeli vsake demokracije sta torej ona svoboda poedince, ki ne ogroža svobode drugih in enakopravnost.

Poedinec z demokratičnim svetovnim nazorom prizna načelo svobode in enakopravnosti ter smatra vse ljudi za enakovredne. Taki posameznik je po svojem bistvu strpnejši nego človek, ki so mu ti ideali tuji in je po svoji naravi oblasten in imperialističen. Njegova nestrpnost se očituje v območju volje in duha: Teži se za absolutno veljavni resnici in spoznani, ki jih sam zastopa.

Demokratični svetovni nazor pa ima še posebno značilno, čeravno manj vidno svojstvo, ki je močno govorilo v borbi za demokratično državno obliko: Je to optimizem, s katerim žre na ljudstvo in njegove obstojne dele — poedince; svet se mu zdi dober in lep, a tudi popravi, če je za to potrebna volja.

Nasprotno je v diktatorsko urejenih državah, kjer je oblast istovetna z diktatorjevo voljo, ki je odraz njegove pesimistične, avtokratske, imperialistične narave. Temu primerna je tudi njegova vnemnost, s katero hoče proučiti svojo energičnost: s teatralnimi afekti kaže svojo zamišljenost, preudarnost, voljo, odločnost.

Ta dva toka človeškega duha si skušata danes mnogo bolj ko kdaj izdolbsti strugo prvenstva v nadaljnjem zgodovinskem razpletu. Ali demokracija, ali absolutna podreditev volji sredine! Ta borba gre na eni v znamenje optimizma, s katerim stremi človeštvo za svobodo in enakopravnostjo, na drugi pa v znamenju negacije teh pravic. Ali ne pomeni to toliko kakor predprava ozkega kroga vladajočih? Te moči pa si ni mogoče praktično predstavljati brez zavojevanja in posesti materialnih dobrin, pri čemer oblika posesti ne spreminja resnice, da je to kapitalizem v novi obliki.

Resnica pa pravi: Zgodovina ne trpi

Svetovna politika odselej mimo Ženeve

PARIZ, 21. januarja. »Figaro« poroča ob večeršnji konferenci francoskega poslanika Corbina v Londonu z znanjim ministrom Edenom, da nima londonska vlada namena, da razpravlja v Ženevi o reformni pakta Društva narodov, zlasti glede uporabe sankcijskega postopka po členu 16. Angleška vlada zastopa namreč danes stališče, da se do nadaljnjega vodi jo vse mednarodne razprave in pogajanja direktnim putem in ne preko Društva narodov. Pripravlja se novo poglavje v mednarodni politiki. Zdi se, da se Eden ne bo udeležil prihodnjega zasedanja sveta Društva narodov v Ženevi.

M. EDEN

Resna carinska vojska med Mehiko in USA

MEHIKO CITY, 21. januarja. Med USA in Mehiko je izbruhnila zelo resna carinska vojna. Po naredbi prezidenta Cardasa je mehiški finančni minister zvišal

uvozne carine za ameriško blago, ki ostanejo v veljavi do meseca aprila. Zvišana carina na avtomobile znaša 100%, za ježne proizvode 50%, za stroje 50%.

„Čiščenje akcije čiščenja“

LONDON, 21. januarja. Tukajšnji tisk posveča veliko pažnjo sestavi nove sovjetske vlade in opozarja enodušno, da predstavlja nova vlada »vlado oborožitve in koncentracije«. Največjo pažnjo zbujajo okolnosti, da se ne nahaja več na čelu ljudskega komisarijata za pravosodstvo Krilenko, ampak Nikolaj Ričkov, ki ga smatrajo kot zelo umerjenega. Ta odstranitev Krilenke se smatra kot znak za pričetek »čiščenja akcije čiščenja«. Nova sovjetska vlada je sestavljena sledeče: Molotov predsednik, Cubar, Mikojan in Kosor podpredsedniki, Voznesenski komisar za gospodarski načrt, Litvinov komisar za zunanje zadeve, Ježov komisar za

notranjo politiko, komisar za vojsko Vorosilov, za mornarico Smirnov, za težko industrijo Lazar Kaganovič, za mehanične konstrukcije Bruskin, za državnoobrambeno industrijo Mihael Kaganovič, za prehrano Gulinski, za lahko industrijo Hlestakov, za gozd, industr. Rijov, za železnice Bakulin, za vodni promet Pahomov, za pošte in elektriko Bermann, za poljedelstvo Eike, za državne kolhoze Julkin, za finance Zverov, za žitne rezerve Popov, za trgovino Smirnov, za izvozno trgovino Čvalov, za justico Rikov, za narodno zdravstvo Boldirev, za ljudsko šolstvo Kaftanov, za umetnost Lazarov, za srednje in višje šolstvo Gričmanov.

Na smrt obsajen se vrača v Moskva

STOCKHOLM, 21. januarja. Semkaj je prispel na smrt obsajeni sovjetski poslanik v Oslu Jakubovič, ki se nahaja na potu v Rusijo. Jakubovič je bil pred nekaj tedni pozvan, da se takoj vrne v Moskvo, in sicer radi postopka radi špionaze in protiboljševiške propagande v zve-

zi s Trockijem za časa njegovega bivanja v Norveški. Jakubovič se prvotno ni hotel odzvati pozivu GPU, ampak se je k temu odločil šele potem, ko je dalo državno tožilstvo aretirati kot talca oba njegova sinova, ki živita v Moskvi.

Nova mednarodna letalska proga: Berlin-Albanija

BERLIN, 21. januarja. Tukaj se je vršil mednarodni letalski kongres, ki so se ga udeležili predstavniki 25 držav. Sklenilo

se je, da se poleg obstoječih mednarodnih letalskih prog uvede še nova mednarodna letalska proga Berlin-Albanija.

Spremembe v praški vladi

PRAGA, 21. januarja. V tukajšnjih krogih se šušlja o nekaterih predstojecih spremembah v praški vladi. Predsednik vlade dr. Hodža je že imel tozadevne razgovore, ob katerih je lahko zavzel stali-

šče napram težnjam nekaterih opozicijskih skupin. Pri teh spremembah ne gre za bistveno menjavo, ampak le za spremembe v vodstvu posameznih uradov.

velikih zastojev; v kolikor pa se le javijo, so le kot njena nužnost, le kot faza za nadaljnji razvoj. Razvoj pa ne sega v povratek. Treba je imeti pred očmi dejstvo, da je človeštvo preizkusilo že vse mogoče oblike medsebojne ureditve. Če je te odklonilo, je bilo pri vsaki naslednji za novo skušnjo bogatejše. Tako si bo

izvojevalo pot tudi iz današnje zmede, ki jo skuša ozka absolutistična sredina napeljati v svojo idejno strugo. Ta tok pa ne nudi elementov za novo socialno zgradbo, kakor si je želi vedno bolj demokratično in napredno usmerjeno človeštvo.

Gospodarske beležke

Visoke peči za Ljubijo bodo kupili pri Kruppu. Posebne inštalacijske naprave za topljenje železne rude za Ljubijo in Zenico bodo kupljene pri znani nemški tvrdki Krupp v Essenu. Kupna cena bo znašala okoli 25 milijonov dinarjev. Pogodba o dobavi teh inštalacij bo podpisana še ta mesec.

Izvoz našega tobaka v Poljsko in Francijo. Poljska in Francija sta kupila od uprave državnih monopolov za okoli 30 milijonov din tobaka. Te dni je bila odposlana v omenjeni državi prva pošiljka, in sicer v Poljsko 2288 bal imotskega in podgoriškega tobaka, v Francijo pa 432 bal moravskega tobaka. Obe pošiljki sta bili odpremljeni preko Splita.

Za 5 milijonov dinarjev hmelja je kupila Nemčija v zadnjem tromesečju leta 1937 v Jugoslaviji. Povpraševanje za naš hmelj je sedaj zopet zelo živahno in je upati, da bo produkcijski višek kmalu razprodan.

Gospodarski svet Male antante se bo sestel 23. februarja v Bukarešti. Na tem zasedanju bodo predvsem obravnavali trgovinske odnose med našo državo in Romunijo ter Češkoslovaško.

Proračun mesta Osijeka znaša 7.142.000 dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov. Za kritje izdatkov se bo pobirala 110% doklada na neposredne davke.

Monopolsko pristojbino za vžigalnike za leto 1938 morajo lastniki vžigalnikov plačati do konca januarja in sicer znaša pristojbina 100 din za tekoče leto. Pristojbina se plača tako, da si vsak lastnik vžigalnika kupi posebno znamko, ki se nalepi na ustrezajočem mestu potrdila.

Pravilnik o zamenjavi obveznic 7% posojila iz leta 1921 je izdal finančni minister. Zamenjava starih obveznic za nove je obvezna in se ima izvesti od 1. februarja t. l. do 14. septembra 1942. Po 15. marcu t. l. se bodo transakcije na domačih borzah s temi obveznicami vršile samo z novimi obveznicami investicijskega posojila. Državni uradi in samoupravne ustanove ne bodo po 15. marcu t. l. sprejemale v kavcijo, depozit, zastavo na nobeni drugi podlagi obveznic 7% investicijskega posojila iz leta 1921 stare emisije, temveč samo nove obveznice istega posojila.

Nov plačilni sporazum z Italijo je bil te dni podpisan v Beogradu. V smislu tega sporazuma je bil tečaj v trgovskem prometu določen na 13.70 lir za 100 dinarjev, odnosno na 228.83 din za 100 lir. Sporazum je bil sklenjen do 30. junija 1938 in se avtomatično podaljšuje za nadaljnjih 6 mesecev, če se 2 meseca prej ne odpoveduje.

Uvoz riža iz Italije. Povprečna letna potrošnja riža v Jugoslaviji znaša okoli 3000 vagonov, od katerih se proizvaja v Južni Srbiji letno 500 vagonov. Glavne države, iz katerih se uvozi riž, so Španija, Egipt, Indija in Italija. Po vestih iz Rima bo tamkajšnja posebna organizacija za izvoz riža Ente Nazionale Risi ustanovila v kratkem v Jugoslaviji podružnico, ki bi imela monopol za uvoz riža v Jugoslavijo. Za uresničenje teh načrtov bi se v smislu informacij ustanovil poseben konzorcij naših luščilnic riža.

63.040.299 kg opija znaša zaloga zavoda za izvoz opija v Beogradu dne 31. decembra 1937. Omenjeni zavod je v preteklem letu odkupil kmetovalcem 39 milijonov 987.100 kg surovega opija, prodal pa je 49.136.500 kg, in sicer v Anglijo, Nemčijo, Francijo in Italijo.

KVARNI POJAVI

V zadnjem času se je v našem tisku razvila zanimiva polemika radi gotovih centralističnih praks, ki se v zadnjem času uveljavljajo:

V »Jutru« št. 16. beremo predvsem sledeče ugotovitve: »Prav neprijetno je odjeknila v javnosti tudi pripravljena uredba o državnih tiskarnah. Spominjamo se, da je lani minister za prosveto dobil tozadevno pooblastilo šele potem, ko je decidirano izjavil, da se bo uredba tikala le notranje organizacije državnih tiskarn. Kar se sedaj napoveduje, pa gre daleč preko tega. Državna tiskarna v Beogradu (in ona v Sarajevu) dobi celo vrsto privilegijev, ki značijo ne le hud udarec celokupni tiskarski obrti v naši državi, temveč predstavljajo jako opasen korak k centralizaciji in monopolizaciji. In to še na račun celokupnega davkoplačevalstva, kajti povrh vseh pravic, naj bi bila državna tiskarna oproščena tudi vsakega državnega in samoupravnega davka in bi bila osvobodena tudi poštne in vsake takse. Vse uradne tiskovine se bodo smele v bodoče tiskati samo v državni tiskarni, ki dobi prodajni monopol za svoja izdavanja. Načrt uredbe gre tako daleč, da pripisuje zakonom in uredbam, ki bi jih državna tiskarna izdajala v knjigah in zbirkah, izključno avtentičen značaj, kar je na sebi nesmisel, kajti avtentično besedilo zakonov je le ono, ki se nahaja v »Službenih novinah«. Cela vrsta je še drugih vprašanj, ki vzbujajo občutek nelagodnosti. Nihče se ne bo mogel spoprijazniti z mislijo centralizacije nabav za državne bolnice. Oni dan smo opozorili na načrte, ki gredo za tem, da se osredotoči proizvodnja premoga v državnih rudnikih s pomočjo ogromnih investicijskih posojil. Tudi stremjenja po vedno strumnejši centralizaciji denarnega gospodarstva vznemirjajo vsakogar, ki gleda, s kako težko muko se naše denarnstvo izkopa iz globoke krize.

S problemom državne tiskarne se peča tudi »Slovenec«, ki pravi med drugim v št. 15: »Ta uredba je edinstvena na svetu, izvenzemski Rusijo, kjer so sovjeti itak vse poddržavili in monopolizirali. In če pogledamo čl. VII. uredbe o državnih tiskarni, kar zastrimo, koliko bo imela odsekov, kakšno ogromno število uradništva bo potrebno in kako drag bo ta skrajno komplicirani birokratski aparat, ki se bo pečal po uredbi ne samo z zalaganjem in tiskanjem, ampak tudi s prodajo knjig preko svojih lastnih prodajalnih ali preko veletrgovcev, ki bodo, če položijo kavicijo najmanj 100.000 Din, dobivali za prodajo gotove procenice, sami pa bodo seveda morali skrbeti, kako bodo od gospoda upravnika državne tiskarne dosegli, da bodo mogli opravljati ta posel... Ker bomo o tej stvari še govorili, naj zado- stuje, če danes odločno protestiramo zoper zamisel in namero, da se državi na- prti naloga oškodovati in upropaščati našega podjetnika-davkoplačevalca in po- slabšati ter potisniti na nižjo raven našo narodno kulturo na ljubo centralizmu, ki si obeta dobičke, kateri pa ne bodo ničesar hasnili državi, ampak le obremenili vse prebivalstvo, ter oškodovali narodno bla- gostanje.«

»Trg. list« št. 9 pa piše: »Kakor smo že poročali v prejšnji številki, ima pred- lagana uredba o drž. tiskarnah dva cilja: 1. hoče dati drž. tiskarnama v Beogradu in Sarajevu monopol za vse uradne tisko- vine, šolske knjige in zvezke ter šolske pripomočke, 2. pa proizvodnjo vseh teh predmetov centralizirati v Beogradu. Vse tiskarne bi bile s tem silno udarjene, obenem pa bi padla tudi za- poslenost grafičnega delavstva v vseh pokrajinah. Vendar pa bi še najmanj tr- pela drinska banovina, ker bi vsaj drž. tiskarna v Sarajevu bila dobro zaposlena. Kljub temu pa so gospodarski krogi v Sarajevu za novo uredbo prav tako ne- zadovoljni kakor so gospodarski ljudje drugih banovin. Nezadovoljni pa so pred- vsem zaradi starih izkušenj, ki jih že se- daj imajo z drž. tiskarno v Sarajevu. To jasno dokazuje, da bi nastal naravnost nevzdržen položaj, če bi drž. tiskarna dobila sedaj še monopol proizvodnje in prodaje vseh uradnih tiskovin in šolskih pripomočkov. Vse druge tiskarne bi bile v tem primeru naravnost ubite. Zato se mora tudi predlagana uredba na vsak način preprečiti. Lastniki zasebnih ti-

Sokolsko

Poličanski Sokoli vztrajni in delavni

Ob lepi udeležbi je bil te dni občni zbor poličanskega Sokola. Starosta Kovič Ivan je predvsem pozdravil župnega de- legata dr. Kaca. V uvodnem nagovoru je omenjal, da proslavimo letos 20letnico obstoja naše države, ko bo najlepša pri- lika za proslavo sokolskega praznika, za kar se pripravljamo že sedaj. Pozival je k udeležbi na vsesokolskem zletu v Pra- gi.

Zelo izčrpna so bila poročila posamez- nih funkcionarjev tako načelnika br. Me- sariča, sestre tajnice in načelnice Ga- šparičeve, blaginika Pristoni- ka, pevovodje Živka, statističarke Perdičeve, prosvetarja Štefancio- za in gospodarja Kneza. Odposlanih je bilo 148 dopisov. Pevovodja poziva k sodelovanju starejše brate pevce. Smu- čarski odsek je izvedel smučarsko tek- mo. Med prireditvami so se dobro obne- sle tombola, Miklavžev večer, trgatve grozdja ter igra na prostem »Guzaj«. Za Petrovo petletnico je poročal br. Per- dija.

Okna v svet

Krasna darila kralju Faruku in mladi kraljici od vseh strani

Kairo in Nil v bajnem razkošju — Pogostitev revnih — Tajna turškega darila — Koliko znaša odkupnina?

Včeraj so se pričele v Kairu 14dnevne slovesnosti. Vse ulice v Kairu so bile raz- košno okrašene. Včeraj se je 16-letna bodoča kraljica preselila v palačo Koub- beh, kjer se je izvršil poročni obred pred šejhom Maraghyem, rektorjem staroslav- ne azharske univerze. V imenu mlade kraljice je podpisal ženitno pogodbo njen oče sodnik Jusuf Zulfikar paša. O od- kupni ceni za nevesto, ki jo je dolžan od- rajtati ženin v smislu korana nevestine- mu očetu, ni bilo mogoče ničesar doznati.

Nevesta je darovala kralju za poroko zelo dragoceno zapestno uro, ki je opre- mljena s koledarji in drugimi astronomski- mi navedbami. Ženin pajčolan je bil iz- delan iz najdragocenejših bruseljskih čipk, na katerih je skoro leto dni delalo 24 Belgijk. Kraljevska rodbina je daro-

skarskih podjetij imajo prav! Niti ni de- janske potrebe za toliko državnih tiska- ren, ki samo silno obremenjujejo državni proračun, niti nimajo država interesa, da uničuje zasebno tiskarstvo, ki služi naši nacionalni kulturi in v katero so vloženi milijoni narodnega premoženja.

Čuden lov

Že na predvečer lova se je na nizko le- žečo planino prigugala težka kočija, v kateri so sedeli imenitni ljudje; najime- nitnejši med njimi je bil naš znanec iz Egipta. Njegov božajoči govor je stalno spremljala krilatca: »nun also!« —

Gospodo je sprejela skromna, a pri- jazna lovska kočija, v kateri naj bi se od- počili za zgodnji napor prihodnjega dne.

Med tem, ko se je družba v koči za- bavala ob kartah in šampanju, je lovec Anza čepel tem za Kozjim žlehom, viso- ko nad kočjo. Komaj je priletel petelin »na gredi«, že je počila puška in oko pla- ninskega trubadurja je ugasnilo, predno se je prižgala prva zvezda, na večernem nebu... Bogata napitnina pač ne uide!

Mesec je pravkar zdrknil v zaton, ko se je pojavil rahel jutranji somrak. Anza je previdno potrkal na polknice lovske kočje, v katere osrčju je trenutno spala najodličnejša gospoda, kar je je premogla dežela.

Vrata se odpro in v jutranji hlad stopi

Župni delegat je nato pohvalil delo in stremjenje posameznikov in celokupne uprave ter povdarjal, da se posveti po- sebna pažnja doraščajoči mladini. Opo- zarjal je na 10. vsesokolski praški zlet ter pozval k pristopanju k novo ustanov- ljeni Kreditni sokolski zadrugi.

Za tem je bila izvoljena sledeča upra- va: Starosta Kovič Ivan, podstarosta He- ric Franc, načelnik Mesarič Ivan, podna- čelnik Špalir Roman, načelnica Gašparič Leopoldina, podnačelnica Danica Kranjc, tajnik Detiček Franc, blaginik Pristoni- Pavel, prosvetar Perdič Juraj, društv. zdravnik dr. Hronovski Artur, gospodar Knez Ivan, statističarka Perdič Pavla, socialni referent Heric Franc, odborniki in namestniki Bregar Alojz, Vodenik Franc, Detiček Franc I., Regoršek Dolfi, Štefancioza Andrej, Mulej Alma, Požeg Anton, Tutner in Kodrič. Pri slučajnostih se je izvolil poseben odbor, ki bo stremel za tem, da kupi tekom leta primerno let- no telovadišče.

vala novoporočencema zlati tablet z ne- štešimi dragulji. Bogata židovska občina je darovala nevesti krasno zlato šatuljo. Britanski poslanik je izročil v imenu lon- donske kraljevske vlade kot poročni dar kralju Faruku popolno sportno obleko in dve moderni lovski puški. Predstavnik Nemčije je izročil avto znamke Merce- des kot dar kancelarja Hitlerja. Franco- ski odposlanec pri poročnih slovesnostih je sporočil, da je poslala francoska vlada kitajski porcelanski servis iz svetovno- znane tvornice v Sevresu in zelo lepe gobline. Italija je darovala okusen kip iz alabastra, Belgija je poslala moderne lov- ske puške. Grčija mramorni kip, dočim drži turška vlada svoj dar v največji taj- nosti, bo pa razen tega darila poslala šte- vilna umetna ročna dela. Kralj Faruk pa je daroval svoji nevesti briljantni dia- dem, ki stane okoli milijon francoskih frankov. Člani vlade so izročili mladi kraljici smaragdno ogrlico.

Avstrijska zveza republika je darovala kralju Faruku kot poročno darilo 4 jahal- ne figure španske porcelanske šole iz augartenske porcelanske manufakture.

Kairo je bil smoči ves razkošno raz-

svetljen. Vse ladje vzdolž Nila so zaža- rele v veličanstveni sliki in bajni svet- lobli. Danes v petek bo pred kraljem ve- lika vojaška parada, nakar se poda mladi kralj v mošejo Alazhar. Deset ogromnih šatorov je postavljenih, kjer bodo siro- mašni in revni po islamski tradiciji bo- gato pogoščeni. Po končanih poročnih slovesnostih bo odpotoval mladi kraljev- ski par na 14-dnevno poročno potova- nje...

Gasilstva

Požrtvovalnost kamniških gasilcev

Prostovoljna gasilska četa v Kamnici, ki je podrejena gasilski župi Maribor lev- breg, je polagala v nedeljo na rednem občnem zboru obračun prostovoljnega, požrtvovalnega in obenem uspešnega dela, kakor smo že na kratko poročali. Občni zbor je otvoril in vodil četni pred- sednik g. Josip Veg, ki je po otvoritvi iskreno pozdravil zastopnike nadrejene župe gg. starešino Srečka Kranjca, tajnika Albina Ambrožiča, zdrav- stvenega referenta inšpektorja dr. Ivana Jurečka in zastopnika vojske koman- danta garnizije podpolk. Vojislava Maslača, ter predsednika kamniške občine g. Petra Lorenčiča in vse ostale navzoče. Ob poročilih četnih funk- cionarjev, ki so bila soglasno odobrena, je razvidno, da je četno vodstvo z nepri- čakovanim uspehom zaključilo preteklo leto, vse to po zaslugi energičnega čet- nega vodstva s predsednikom g. Ve- gom na čelu, ki je bilo izvoljeno na lan- skem rednem občnem zboru. Predsednik občine in obenem predsednik četnega nadzornega odbora g. Peter Loren- čič je podal sedanjemu četnemu vodstvu odlično izpričevalo o vestnem poslovanju, radi česar je tudi občina v preteklem letu šla četi po vsej možnosti na roko in jo tudi denarno znatno podprla. Pri tem je povdaril, da je četa vestno zbirala de- nar, katerega bo uporabila za gasilski in- ventar in gasilski dom. Stanje blagajne znaša preko din 11.000.—, ki so jih na- brali agilni kamniški gasilci v preteklem letu, da popravijo napake in nerednosti nekaterih bivših četnih funkcionarjev in članov. Poročilo predsednika občine g. Petra Lorenčiča so vzeli zastopniki žu- pe, kakor vsi navzoči s posebnim odobra- vanjem na znanje, ker je s tem preokre- tom v četi podana garancija za nadaljnji uspešen razvoj organizacije. Pri ostalih točkah dnevnega reda so se premostriva- le razne potrebe in napravili potrebni sklepi. Tudi je bila po daljši debati za- vrnjena pritožba izključenega bivšega četnega poveljnika in potrjena izključitev. Nato so se vršile nadomestne volitve, pri katerih so bili soglasno izvoljeni za po- veljnika dosedanjí podpoveljnik Hinko Žunko, ki je postal obenem tudi dele- gat za župno skupščino, za podpoveljnika Franjo Glazar in za tajnika Ignac Šmid. Pred zaključkom lepo uspelega občnega zbora sta podala še nekateri

visoka, elegantna postava. »Schönes Wetter! Nun also!« je visoki gospod kramljal sam s seboj.

Šla sta z Anzo do — rastišča — pri Krivem mecesnu. Anza je nosil ves lov- ski pribor, kakor se pač spodobi. Dobro pol ure sta jo kresala, predno sta bila na mestu.

»Že poje, ekselencia,« je skromno pri- pomnil Anza in pokazal v smreko, na kateri bi moral biti zaželjeni petelin. In tektekanje je vedno močnejše, udarjalo na ušesa! »Poglejte, že se maje veja! Se- daj pa le po njem, sicer nama uide!« re- če lovec in ročno stisne presenečenemu gospodu puško v roke.

Te-lek, — te-lek, — te-lek, — telek, telek, telek! »Nun... wo ist der Kerl?« zarenči plemeniti gospod in pomiri v ne- ko približno smer. Veja se spet zamaje... Strel poč in — neka rjava masa tebe- na tla... Gospod se je tresel od razburje- nja. Anza je strumno raportiral, da je pe- telin »naš«. Skočil je preko dračja in ro- bidja za smreko, ki je rodila tako zlahten sad. — Ko je izkrožal petelina iz vreče, ga vsestransko osnažil, da odvrne tudi najmanjši sum o pravilnosti izvora, je od- lomil še rošno smrekovo vejico ter tako

odhitel k visokemu gostu, da mu čestita in izroči trofejo.

Mlado jutranje sonce je že oblivalo prostrane gmajne, zelene jase in rosne trate, ko se je poslovil s planine visoki lovec, udobno počivajoč v svoji težko okovani karosi.

Anza in pastir Drejče pa sta si delila bogato napitnino, ki jima jo je bil dal tujec. Drejče se je zadovoljil s kopicjo svetlih »cvangarc«, saj pri vsem ni imel druge zasluge, ko da je nesel na smreko petelina v vreči, parkrat zatektelekal in po strelu »brezžično« poslal petelina na tla. — Anzi je seveda pripadel večji del: Ustrelil je petelina, in, kar je glavno, iz- tuhtal je kako bo odlični lovski gost res prav gotovo prišel do plena. — Ali je bil fisteja jutra srečen Nemec, ki je odnesel prelepo trofejo, ali je bil morda srečnejši Anza, ki je za dobro nagrado potegnil pr- vega, ali pa je bil najsrečnejši Drejče, ki je veselo pozvanjal v svetlini božjaki? Kdo ve?

Te vrstice sem napisal svojemu dedu v spomin, ki mi je pravil to, in še mnoge druge zgodbe, in ki je prav pred dvajse- timi leti odšel v večna lovišča. Sl.

Kulturni razgledi

„Veronika Deseniška“ v mariborskem gledališču

ŽUPANČIČ

Že Jurčič je našel problem »Veronike Deseniške« v literarni obliki in ga breztendenčno obdelal. Njegovemu prvemu poizkusu so sledili še trije, od katerih je vsak prirejen s svojevrstnega razgleda: Oton Župančič povdarja v svoji veličastno pretresljivi petdesetletni tragediji razkol med srcem in pametjo, čustvom in poslanstvom povdarjajoč lirčno čustvene odtenke, ki se toplo pristrčno razlivajo v tej njegovi edinstveno lepi dramski pesnitvi, v kateri nam v tako blesteči obliki razgrinja veliki Hermanov sen. Novačan, ki je sledil s svojim »Hermanom Celjskim«, je povzdignil Celjane do neke romantične stopnje, jim vdihnil neko jugoslovansko nacionalistično hotenje, jih z vso dramatično silo zagrabil z epske strani in izdolbel iz Hermana kot njih najsilovitejšega predstavnika neke zavestne jugoslovanske politične črte. Bratko Kreft pa je v svojih »Celjskih grobih« pahnil Celjane z viška, kamor jih je bil dvignil Novačan, in postavil na oder vse neštete človeške slabosti, naturalistično človeško prikazane in brezobzirno razkrinkane.

Na našem mariborskem odru smo gledali Župančičevo »Veroniko Deseniško« že v sezoni 1926/27. jo primerjali z Novačanovim »Hermanom Celjskim«, ki so ga vprizorili leta 1929/30. in doživeli pred dvema sezonama tudi Kreftovo »dramo iz življenja srednjeveških fevdalcev, katerim so tlačani naši predniki«. Sedaj pa smo v proslavitev 60letnice rojstva največjega našega pesnika Otona Župančiča zopet videli na našem odru njegovo »Veroniko Deseniško«, saj ni mogoče lepše in dostojneje proslaviti tega pesnikovega življenjskega jubileja kakor s to njegovo znamenito tragedijo. Maribor je umel klic našega gledališča, ki je pozivalo k počastitvi Župančičevega dela, in je naše kulturno občinstvo ob snočnji premieri »Veronike Deseniške« popolnoma zasledilo gledališče. Z zbrano pozornostjo je sledilo uvodnim spominskim besedam novinarja R. Reharja, ki je poveljeval našega pesniškega genija, in nato s strnjeno pazljivostjo sledilo poteku dogajanja na odru, kjer se je pretresljivo razpletala in dopolnjevala tragična usoda Veronike Deseniške. Bil je lep večer, ki je nudil obilo umetniškega užitka in ki nam je pokazal kulturni Maribor v zadovoljivi podobi.

misli župni starešina gospod Srečko Kranjc in župni tajnik g. Albin Ambrožič ter čestitala sedanjemu vodstvu, da je spravilo vse poslovanje v pravo smer v duhu vzvišenih gasilskih ciljev in popravilo vse nerednosti. Četni predsednik g. Veg se je zahvalil župnemu vodstvu za priznanje, enako se je zahvalil predsedniku občine g. Petru Lorenčiču za razumevanje in vsestransko podporo, ter vsemu članstvu, ki je pravilno razumevalo vodstveno delo. Nato je župni starešina odlikoval z zlato košato za 20-letno službovanje v gasilstvu četrtega poveljnika Hinka Žunka in člana Franja Odlaka, ter jima čestital in želel, da vztrajata še nadalje z ljubeznijo in požrtvovanjem v človekoljubni gasilski organizaciji, ter dajeta pobudo in vzgled vztrajnosti ostalemu članstvu.

Darujte za azilni sklad PTLI

Vsi sodelujoči so se prizadevno potrudili, da bi čim uspešneje izvedli svojo nalogo. Režiser Joško Kovič je rešil problem zasedbe posameznih vlog v okviru možnosti, ki jih nudi naš ansambl. Poskrbel je, da so bile vodilne vloge v dobrih in preizkušanih rokah. Zunanji, scenični povdarek je bil v celjskih zvezdah, ki so simbolno označevale celjsko veličino. Skozj šest slik je tvorilo osrednje torišče odrskega dogajanja isto scenično ogrodje z izjemo sedme slike v ječi v Gornjem Celju. Skupen nastop, ko se podaja Herman v Celje, bi bil lahko krepkeje, razkošneje povdaren. Sploh so takšni skupinski nastopi rak rana naših uprizoritev. Sicer pa je J. Kovič rešil glavne probleme uprizoritve z jasno doslednostjo in vodstveno spretnostjo.

Najtežje breme uprizoritve so nosili Elvira Kraljeva kot Veronika, Edo Grom kot Herman II. in Rado Nakrst kot Friderik II. Elvira Kraljeva je močno izpopolnila podobo svoje nekdanje Veronike ter izluščila iz nje slednje odtenke tragične pretresljivosti in groze, ki se preko šestih slik stopnjuje do viška v zaključni sliki. Ta njena kreacija, ki se v njej tako živo in silno odraža čustveno lirčna Veronikina podoba, kaže na vsak korak in vsako besedo znake zrele, globoko doživljene umetnosti. Edo Grom je bil v vlogi Hermana II. v postavi, nastopu in glasu pravi silak Hermanove vrste, vendar pa ni umel v gotovih momentih, kakor je bil na primer onaj ob sporočilu smrti drugega sina Hermana, usmeriti svojih izraznih sil in sredstev do potrebnega viška. R. Nakrstov Friderik II. je bil v svojem čustvenem zanešenjaštvu in poletu živahno, prepričevalno podčrtan in je Rado Nakrst ob tem svojem Frideriku z lepim uspehom absolviral novo postajo umetniške preizkušnje in veljavnosti. E. Starčeve Jeliseva Frankopanska je spočetka spominjala v nastopu, govorici in drugih izraznih sredstvih na Marijo Stuart, vendar se je v naslednjih slikah odmaknila k prepričevalnim potezam igre in upodabljanja, ki je v skladu s podobo Jeliseve Frankopanske. Pavel Rasberger je kot vitez Jošt Soteški zadovoljivo ustrezal zahtevam te vloge, vendar pa bi bilo želeli markantnejše izstopajočega, globlje doživljenega in v opremi verodostojnejšega Jošta. P. Kovičev gospod Deseniški je kazal odlike ugajane mirnosti in dobrotljivosti, njegova sestra Sida M. Zakrajškove pa skrbne in tople zavzetosti za srečo njene varovanke Veronike. Kakor iz pramodena izreza ter izdelan je bil Bonaventura D. Gorinška, z pečim slovskim se lahko ponaša M. Košičev pisar, skrbno in uspešno je tudi Just Košuta podoživljal oskrbnika Nerada v Krškem gradu. Prav tako so tudi ostali sodelujoči (B. Rasbergerjeva kot Brigita, D. Savinova kot Geta, E. Verdonič kot vitez Ivan, L. Črnobori kot Hermanov kancelar in F. Blaž kot Pravača), v svojem pičleje odmerjenem odrskem delokrogu pripevali k skupnemu uspehu in prodornemu umetniškemu večeru, ki ga je poglobljala in povzdigovala po voj. kapelniku J. Jiranku prirejena scenska glasba. — V.

Radio

Radio - Ljubljana

Petek, dne 21. januarja. 11: Šolska ura: Akademija ob 60letnici Otona Župančiča, izvaja I. dekl. meščanska šola. — 12: Korračnica slavnih skladateljev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče. — 14.20: Vreme, borza. — 18: Žena v glasbi (gdč. Vida Rudolj). — 18.20: Plošče po željah. — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi in poročila. — 19.30: Strossmajerjeve zveze s Srbijo. — 19.50: 10 minut za platinice. — 20: Koncert opernih spevov in napevov. Sodeluje: gdč. Alda Nolljeva in radijski orkester. — 21.15: Citraški koncert (Emil Mezzogolits). — 22: Napovedi in poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Mariborske in okoliške novice

Kino

Kino Union. Film s krasno vsebino »Boj za dečka«. Lil Dagover, Willy Fritsch, Maria v. Tasnady.

Narodna gledališče

Petek, 21. januarja: Zaprt.

Sobota, 22. januarja ob 20. uri: »Veronika Deseniška«. Red A.

Nedelja, 23. januarja ob 15. uri: »Pri treh mladenkah«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Rdeči nageljni«. Znižane cene.

Konec tedna v mariborskem gledališču. V soboto za red A. repriza sijajno uspele jubilejne predstave Župančičeve »Veronike Deseniške«. — V nedeljo popoldne s posebnim ozirom na okoliške ljubitelje pristrčne Schubertove operete »Pri treh mladenkah« zvečer priljubljeni Rasbergerjevi »Rdeči nageljni« (predzadnjič). Obe nedeljski predstavi pri znižanih cenah.

VREMENSKA NAPOVED. Dunajska vremenska napoved za jutri v soboto 22. t. m. pravi: V severnem alpskem področju oblačno, mestoma padavine, prevladujoči zapadni vetrovi, blago vreme. Južno alpsko področje: spremenljiva oblačnost, mestoma sonce, v mnogih predelih mraz.

Svojo ženo je obstrelil. Sinoči se je pripešil v Metavi pri Sv. Petru niže Maribora razburljiv dogodek, ki je na mah dvignil iz sna vso bližnjo okolico. Delavec Pšajt je našel med staro ropotijo zarjavel samokres. V hipu ko je pregledoval povsem rjavo in dozdnevno nerabno orožje, se mu je samokres, v katerem je bilo še nekaj nabojev, v roki sprožil in je strel zadel njegovo ženo 40letno Pšajto Julijano, ki se je pri tej priliki zgrudila na tla. Osupli mož je sklical sosedo na pomoč in so ranjeno ženo kmalu zatem odpremili v tukajšnjo splošno bolnišnico, kjer se sedaj zdravi.

Ptujske novice

Na ptujski sviljski sejem dne 19. t. m. je bilo pripeljanih 131 svinj in 45 prascev, skupaj 176 repov, prodanih pa je bilo 61 repov. Cene prascev od 6 do 12 tednov 80 do 150 din za komad, pršutarji od 6 do 6.75 za kg, debele svinje 5.50 do 6.25 za kg in plemenske 5.50 do 6.25 za kg.

Zvočni kino Ptuj. V soboto 22. jan. ob 20. uri in nedeljo 23. jan. ob pol 19. in pol 21. uri se predvaja film »Igra v dvoru« (Frl. Schragg). V glavnih vlogah igrajo H. Knotek, O. Gebühr in H. A. Schletov. Kot dodatek se bo predvajal film o naši državi in zvočni tehnik Alfa.

Gor!... Posestnica Marija Jerenkova iz Trnovca je vsak večer, predno je legla spat odstranila iz peči pepel in žerjavičo ter vse skupaj odnesla v lesenem škaflu na prosto. Te dni pa je žerjavica pričela tleti. Ognjeni zubli so objeli hleve ter jih uničili. Žrtev ognja so postale svinje, poljski pridelki ter gospodarsko orodje in trpi posestnica znatno škodo.

Radji deklet so se spopadli domači fantje v Žabjeku. Pri posestniku Hanželu so luščili bučnice. Ko so se razšli, je nastal med njimi prepir in je v gneči udaril nekdo 23letnega posestnika Stanka Peteka s kolom po glavi, da so ga morali odpreniti v ptujsko bolnišnico.

Visok življenjski jubilej je praznoval te dni višji oficijal v pokoju g. Jože Mušič. Praznik njegovega 93. rojstnega dne je doživel zdrav, čil in krepak. Rodom iz Rogatca je služboval tam do svoje vpokojitve in se je šele pred dvema letoma preselil v Ptuj. Visokemu godovniku, ki je znan zgodovinar, želimo ob tem življenjskem jubileju še mnogo let zdravja in zadovoljstva.

Živinski sejem v Ptuj. Dne 18. jan. t. l. je bilo prignanih na ptujski živinski sejem 65 volov, 238 krav, 8 bikov, 27 juncev, 73 telic, 110 konj in 13 žrebet, skupaj 534 glav. Prodanih je bilo 25 volov, 87 krav, 4 biki, 8 juncev, 25 telic, 38 konj in 4 žrebeta, skupaj 191 glav. V Avstrijo je bilo prodanih 6 konj. Cena živini je bila sle-

Za Župančičevo šestdesetletnico je študijska knjižnica v svoji čitalnici priredila razstavo pesnikovih del, prevodov, rokopisov in slik. Razstava ostane odprta do 29. t. m., vsak dan od osmih do dvanajstih in od treh do šestih, v nedeljo (23. t. m.) samo predpoldne. Vstopnine ni.

Iz banskega sveta. Na mesto dr. J. Schaubacha, ki kandidira v senat, pride v banski svet g. Marko Krajnc, tajnik JRZ. Inž. V. Vrhniak iz Pame se je odpovedal svojemu mestu v ban. svetu.

Prijatelji angleškega jezika so se zbrali sinoči v poslopju tukajšnje realne gimnazije, kjer se je vršil 15. redni letni občni zbor Angleškega kluba v Mariboru, ki ga je otvoril in vodil predsednik dr. Kotnik. Iz poročila tajnika prof. Kosa je razvidno, da si je klub v pretekli poslovni dobi močno prizadeval, da bi se povečalo zanimanje za angleščino in angleški svet sploh v vseh krogih marib. prebivalstva. Klub je priredil v preteklem letu več uspešnih predavanj, ki sta jih imela mr. Teeling iz Londona in Miss Oxley iz Maribora. Popoln moralni uspeh je imela tudi čajanka, ki jo je priredil klub ob priliki kronanja angleškega kralja. Tudi klubova knjižnica je v preteklem letu napredovala. Iz poročila knjižničarja Gniuska je razvidno, da šteje knjižnica sedaj že 793 zvezkov, kar je pripisati predvsem podpori s strani »British council for relations with foreign countries«. Iz blagajniškega poročila prof. Bogoviča posnemamo, da je finančna stran kluba dokaj zadovoljiva. Potem, ko sta še poročala revizorja dr. Toplak in strokovni učitelj Šumljak, je predsednik dr. Kotnik poročal še o uspehih angleških tečajev v Mariboru, nakar je zaključil uspešni občni zbor.

Restavracija in »avarna« „OREL“

v soboto domača pustna zabava!

Himen! V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Schmidl Feliks, inženir, in Robnik Marijeta, učiteljica; Brcko Anton, učitelj, in Milena Zivic, zaseb.; Schwarz Bogomir, mizar,ski pomočnik, in Čakš Marija, predica, oba Pobrežje; Cajzek Mihael, poštni zvančnik v p., in Baveon Katarina, zasebnica, Ribniško selo 15. — Bilo srečno!

I. kolesarsko društvo tekstilnih delavcev v Mariboru priredi sobno streljanje v društvenem lokalu, Meljska cesta 10. Začetek 23. t. m. ob 9. uri in vsako nadaljnjo nedeljo od 9.—12. ure. Za najboljši strelce tri lepa darila.

Sokolska župa v Mariboru sporoča, da se vršijo sodnijski izpiti dne 30. t. m. v župni pisarni v Narodnem domu.

Jadranska straža. Svečana Jadranska noč v Unionu dne 5. februarja bo edinstvena prireditev, čar luči in barv, lepe in tople domačnosti v okviru novih dekoracij in oživljajočega ozračja, v katerem se bo čutil vsak poedinec ko da je prenešen k obalami našega sinjega Jadrana. Vabljeni so vsi prijatelji J. S.

Nočno lekarniško službo imata danes Maverjeva in Vaupotova lekarna.

Mednarodni plesni turnir v Grazu. V četrtek, dne 27. januarja prireja plesni klub »Weiß-Grün« v Grazu mednarodni plesni turnir, združen z ekshibicijo modernih plesov in plesno zabavo. Da se mariborski plesalci oddolžijo Gradčanom za njihov poset ob priliki mednarodnega plesnega turnirja, ki se je vršil v okviru 6. Mariborskega tedna, so naprosili »Putnika«, da ob tej priliki priredi izlet z avtokarom v Graz. Točne informacije daje in prijave sprejema »Putnik« Maribor in plesni učitelj g. Simončič Ludvik, ki je povabljen kot sodnik na plesni turnir.

Prihodnji izlet »Putnika« z luksuznim avtokarom v Graz za Svečnico. Dvo-dnevni izlet od 1. do 2. februarja. Vožnja in vizum le Din 110.—. Informacije in takojšnje prijave pri »Putniku« Maribor-Celje-Ptuj.

Velika radijska izložba se vrši v Beogradu v času 23. I. do 1. II. 1938. Vsem posetnikom je odobrena polovična vožnja. Tozadevne legitimacije in informacije dobite pri »Putniku« Maribor-Celje-Ptuj.

Zadnje telefonične vesti

Chautemps-Daladierovi vladi je večina zasigurana

DALADIER

podpredsednik nove Chautempsove vlade
PARIZ, 21. januarja. Danes se predstavi

Chautempsova vlada spodnji zbornici in senatu. V zbornici bo prečital deklaracijo predsednik vlade Chautemps, v senatu pa predsednik vlade in vojni minister Daladier. Nato bo zbornica obravnavala vladno deklaracijo in tri interpelacije v zvezi s splošno vladno politiko. Kot prvi govornik je prijavljen socialist Serrol, za njim pa bo govoril komunist Reynaud. Na predlog glede zaupnice so pristali z izjemo komunistov vsi zastopniki ljudske fronte, dočim so komunisti sklenili, da izdeajo svoj predlog. Stališče 70 komunističnih poslancev še ni jasno in bo padla odločitev glede njihovega zadržanja v zadnjem trenutku. Tudi če bi obe glavni marksistični stranki prešli v opozicijo, bi Chautempsova vlada dobila večino, ker bi se za njo izrekla večina od radikalnih socialistov, preko sredine do umerjene desnice. Izvršni odbor socialistične stranke je sklenil s 16 proti 13 glasovi, da se do nadaljnjega podpre Chautempsova vlada. V tem razmerju glasov se razodeva vsa nejasnost položaja.

Frankovci zaplenili ameriški parnik

WASHINGTON, 21. januarja. Mornariške enote generala Franca so zaplenile ameriški 7000 tonski tankovni parnik »Munty Ship«, ki se je nahajal na potu iz Batuma v sovjetski Rusiji z nafto za Barcelono. Zavlekli so ga v Francovo pri-

stanišče. Doznavajo se, da namerava ameriška vlada proti temu protestirati, vendar pa opozarja državni tajnik Hull ameriške parobrodne družbe ponovno na to, da jim ne svetuje, da bi svoje ladje pošiljale v španska vodovja.

Pri Teruelu sestreljenih 7 letal

BARCELONA, 21. januarja. V srditih ponovnih borbah okoli Teruela se je frankovcem posrečilo, da so ponovno zavzeli strateška važna točka Muleton. Razvile so se tudi srdite zračne borbe in so valen-

cijska letala sestrelila eden frankovski bombnik in dve lovski letali, frankovska letala pa 4 valencijska lovska letala. Frankovci prodirajo proti Val de Cetroja.

deča: voli 4 do 5, krave od 2.50 do 4.50, bikovi od 4 do 4.75, junči 3.75—4.25, telice 4—5 za kg, konji od 600 do 4.500 in žrebeta od 1000—2000 za komad.

Iz življenja in sveta

Še 28 učencev pod razvalinami

Havas poroča: Iz St. Hyacinta poročajo, da so izpod ruševin samostanske šole izvlekli še dvoje trupel. Dosedaj so nam-

reč potegnili skupno izpod ruševin 19 otroških trupel, dočim manjka še 28 učencev.

Senzacija med pariškimi antropologi: Žena-opica

Pariški intelektualni krogi so imeli te dni nenavadno senzacijo. Učeni antropolog Bernerlot-Moens je demonstriral v salonu Luksemburg pred izbranimi zdravniki in antropologi mlado dekle, lepo in polno življenja. Na njej je nenavadno to, ker je njen obraz posut s pegami, na desnem delu obraza pa moli iz kože šop dlak. Razer tega ji je telo od vrata do bokov vključno podlakti pokrito s pravo živalsko dlako kakor pri opicah. Dvoje

embriopalnih dojč dopolnjuje nenavadno sliko. To je že tretja žena-opica, ki jo je odkril navedeni francoski učenjak. Prvo takšno ženo je opazil v Nici, ko se je kazala v vaških naselbinah, druga pa je bila neka Nemka, poročena žena in mati.

Suženstvo v Mongoliji

Vse rodbine v Mongoliji, ki so v sorodstvu z vladarsko hišo, tvorijo mongolsko plemstvo, ki mu pripada vsa zemlja. Vsi

ti, taitri, nosijo kot znak moder gumb na čepici. Iz njihove sredine izbere vladar svoje ministre, navadno tri. Tak minister se imenuje tu-dze-lakci, to je tisti, ki se je posvetil državni službi. On ima pravo nositi na čepici moder gumb ali celo stekleno kroglico. Ministrom so pridržani uradniki, tu-ši-mel-oci, ki se bavijo z manjšimi vprašanji uprave. Poleg njih ni drugih uradnikov, razen nekaj pisarjev in tolmačev, ki morajo poznati vsaj sledeče jezike: Kitajski, mongolski in mandžurski jezik. Severno od puščave Gobi, v pokrajini Chalchasa, je kraj, kjer žive sami plemiči. Ti trde, da so potomci dinastije Džingiskana, ki je vladala od 1261. do 1341. leta. Ko so Kitajci vrgli tuje gospodarje, so pobegnili vsi sorodniki pregnane dinastije v pokrajino Chalchasa, ki jih je sprejela kot goste in jim dala del širnih zemljišč. So pa tudi še nomadi. Ti ljudje so še danes popolnoma svobodni in neodvisni, imajo številne črede, ne plačujejo davka in niso podložni nobenemu vladarju. Pri njih zasledimo znake patriarhalnih običajev in morale. Vsi Mongoli, ki ne pripadajo vladarjevi rodbini ali niso plemiči, so sužnji in povsem odvisni od svojih gospodarjev. Plačevati morajo davek in čuvati njihove črede, vendar pa njihov položaj ni ravno pretežak, kajti niti življenje kmetov, ki se štejejo med plemstvo, ni lažje od življenja sužnjev. Oboji živijo v istih hišah in se bavijo z živinorejo. Ako stopi suženj v plemičevo stanovanje, mu ta ponudi čaj z mlekom, pokadila bosta skupaj pipo in vzajemno izmenjala čebulo. Pri mladih kmetih in mladih sužnjih ni razlike niti pri igri, niti pri zabavi. Mongolski plemič ne dela krivice sužnju, ker visi prav za prav tudi nad njim bič tatarskega plemiča. Ako pa bi vseeno izgubil kakšen suženj življenje, razsodi sodišče kdo je

kriv in nedolžna kri se mora maščevati. Sin sujenjskega rodu dobi svobodo, ako stopi v duhovniški stan in postane lama. Takrat ne plača več davka in ni več suženj. Lahko gre, kamor hoče, in pozna samo zakone svečeniškega reda.

Evropa postaja slovanska

Leta 1810. je živelo v Evropi 187 milijonov ljudi. Od teh je odpadla približno tretjina na germanske, tretjina na romanske in tretjina na slovanske dežele. Leta 1910 je bilo med 450 milijoni Evropejcev 42 odstotkov Slovanov. Germani so nekoliko narasli in dosegli 34 odstotkov, med tem ko so Romani zaradi padanja rojstev v Franciji padli na 24 odstotkov. Danes ima Evropa okoli 500 milijonov ljudi. Od teh je 46 odstotkov Slovanov, 30 odstotkov Germanov in 24 odstotkov Romanov. Okoli leta 1960. bo v Evropi približno 600 milijonov prebivalcev. Če bo slovansko prebivalstvo tako naraščalo, kakor doslej, bo tedaj šlo čez 300 milijonov ljudi in tako presežlo polovico vseh Evropejcev.

Mareberške novice

Himen. Dne 23. t. m. se poročita v mariborski srbski pravosl. oekvi vodnik tuk. vodnik granične trupe poruč. g. Bomoštar Vladimir in gđ. Dragica Lupšina, ličerka kapetana I. kl. v p. iz Maribora. Prihujljenemu poručniku ter njegovi življenjski družici želimo mnogo sreče in zadovoljstva!

Mladina si je za Zmorkovo žago uredila malo skakalnico. Med skakalci je bil tudi 11letni učenec 4. razreda Knez Ernest, ki je pri skoku tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo.

Razno

DENTIST TEHN. HERIC LUDVIK za zobno zdravlstvo in zobno tehniko v Studenci, Dr. Krekova c. 8-I, sprejema ob delavnikih neprenehoma od 8. do 18. ure; ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. ure. Po dogovoru tudi izven tega časa. 315

GOSTILNA »LJUTOMER« Rotovski trg: pojedina raznovrstnih morskih rib. Štibler. 311

PORTRETE legitimacije, povečanja v vseh velikostih in barvah izdeluje foto Heric, Studenci. Dr. Krekova 8-I. 314

Prodaj

JABOLKA 1 kg Din 1.50, skladišče Eksp. port Koražija, Kolodvorska 1 313

DVIGALNA LESTEV predalnik, stoli in železna postelja radi odpotovanja ceneno naprodaj. Laminger, Slovenska ul. 26. 316

KORUZO drobnozrnato, po Din 135, oddaja Kmetijska družba, Meljska c. 12, tel. 20-83, 284

Stanovanje

2 SOBI IN KUHINJO takoj oddam v najem, Studenci, Sokolska ul. 42. 309

SOBO IN KUHINJO oddam boljši obitelji, do 3 oseb, s. l. marcem. Meljska cesta 43-I. 310

Službo išče

BRIVSKI POMOČNIK dobro izurjen, išče zaposlitve, eventualno za pomoč. Naslov v upravi »Večernika« 317

Morske ribe

danes in jutri v veliki izbiri, pripravljene na razne načine, ribji rozoti. Cene zelo zmerne. Vino visko prvovrstno. Gostilna

otok »Vis«

Sodna ul. 16. 319

Novi vzorci!

Svilo z. plesne ob eke, neveste in dečve dobite najceneje v veliki izbiri v novi modno-manufakturi trgovini

Josip Šrai, Maribor, palača Banovinske hranilnice.

Ruby

»O, imaš ga!« je vzkliknila Ruby z ljubeznivim nasmeškom. »Le dobro ga drži! Ne moreš si misliti kako zahrbtn je. Saj sem vedela, da ga ujameš.«

Geoffrey je imel zavest, kakor da je zmagoslaven junak.

»Nisi ga čez most, tam ga pa izpusti, saj pojde potem sam domov.«

Zmagoviti mož je storil tako; onkraj mostu je spustil jezega purana na tla in ga pognal s poslednjim, skoro nežnim: »Pojdi! Pojdi!«

Ko se je vrnil je sedela Ruby na klopi. Nasmehnila se mu je.

»Pravzaprav ni bilo to nedeljsko opravilo; ampak uboga žival bi prav gotovo poginila, ako bi ostala preko noči zunaj. Zato sem zelo vesela, da si jo ujel.«

»To je bila prava sreča,« je resno odgovoril Geoffrey. »A sedaj pojdva malo na sprehod.«

»K stari trdnjavi?« je vprašala Ruby in skočila urno pokoncu.

»Kamor hočeš. Mislim, da sva zaslužila malo plačila za majin trud.«

In stopala sta počasi in brezskrbno, govorila med potjo — kakor pač vsi zaljubljeni — največ o sebi.

Do trdnjave pa nista prišla. Ko sta prišla mimo kupa kamenja, je Ruby sedla nanj in se zadovoljno ozrla okoli.

»Tukaj je divno!« je spregovorila s sanjavi smehom.

Geoffrey je sedel k njej. Bil je prekrasen večer; nebo je bilo jasno in zemlja mirna in tiha, prav kakor mora biti v nedeljo.

»Pripoveduj mi kaj o svoji materi,« je rekla Ruby in sklenila roki. »Kakšna je? Ali je mrzla in ponosna?«

»Kako misliš?« je osuplo vprašal Geoffrey.

Niti sam sebi ni mogel utajiti, da sta besedi »mrzlo« in »ponosna« prav primerni za njegovo mater.

»Menim,« je pojasnjevala Ruby in zardela »če je zelo stroga?«

»O, ne,« je odgovoril Geoffrey hitro, »moja mati je jako dobra ženska, in gotovo jo boš rada imela, kadar jo spoznaš... in... in kadar ona tebe spozna.«

»Ali bo to dolgo trajalo?«

»Ne vem, zakaj bi moralo dolgo trajati.«

»To praviš zato, ker si možki in ker me imaš rad,« je odgovorila. »Z ženskami je pa to čisto drugače... Ako bi me tvoja mati nikoli ne marala?«

»Čelo to nesrečo bi lahko prestala. Živela bi potem prav prijetno v svoji hiši, dokler bi ji ne prišle boljše misli. Sedaj sem se spomnil: še nikoli me nisi vprašala po svojem bodočem domu — mojem posestvu Brighton Hallu. Veš par besed je že vredno; sicer je res majhno, a je eden najstarejših in najlepših gradičev v deželi.«

»Brighton Hall?« je ponovila počasi ter vprla svoje poštene oči vanj. »Saj si

mi vendar pravil, da si ubog tretji sin?«

»No, da, tretjim sinovom res ni rahlo postlano, ako jim ne pride na pomoč kak sorodnik.«

»Saj si rekel, da nimaš nikakih starih tet, ki bi ti mogle pomagati.«

»To je tudi resnica, ampak od nekega strica sem vendarle podedoval nekaj premoženja.«

»Torej nisi bil popolnoma odkritosrčen do mene,« je ugotovila Ruby z ostrim pogledom, ne da bi se ozirala na njegov nasmeh. »Nisi torej ubog — morda si celo bogat?«

»Bogat nikakor nisem,« je odgovoril Geoffrey, ki ga je pogovor silno zabaval. »V primeri z drugimi sem strašno reven. Morda si opomoreš tedaj, ko umre moj drugi stric; za sedaj pa imam samo 1500 funtov na leto.«

(Dalje.)

Spomnite se CMD!

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani. Odgovorni urednik MAKSO KOREN. Za inseratni del odgovarja SLAVKO REJA. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj STANKO DETELA, vsi v Mariboru.